

**KOMERCIJALNA BANKA AD,
BUDVA**

**Izveštaj o izvršenoj reviziji
finansijskih izvještaja za 2009. godinu**

Podgorica, februar 2010. godine

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOJ REVIZIJI
FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA ZA 2009. GODINU

S A D R Ź A J:	<i>Strana</i>
I IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1 – 2
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	3 – 6
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE	7 – 37
II ANALIZE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	
1. Analiza Bilansa stanja	38
2. Analiza Bilansa uspjeha	39
3. Sopstvena sredstva Banke	40 – 41
4. Koefficient solventnosti	41
5. Kvalitet aktive	42 – 43
6. Pokazatelji poslovanja	44 – 45
7. Kadrovska, tehnička i organizaciona osposobljenost	46
8. Interna revizija Banke	47 - 48

KPMG d.o.o. Podgorica

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 1A
81000 Podgorica
Montenegro

Tel./Fax: +382 20 201 480

E-mail: info@kpmg.me

Internet: www.kpmg.me

Hipotekarna banka a.d. Podgorica

račun 520-1370100-53

Erste Bank a.d. Podgorica

račun 540-1000032318221-33

PIB 02626837 PDV 30/31-05509-0

SKUPŠTINI AKCIONARA
KOMERCIJALNA BANKA AD, BUDVA

Izveštaj nezavisnog revizora

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja Komercijalne banke AD, Budva (u daljem tekstu: Banka) koji se sastoje od bilansa stanja na dan 31. decembra 2009. godine i bilansa uspjeha, bilansa tokova gotovine i izvještaja o promjenama na kapitalu Banke za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregleda osnovnih računovodstvenih politika i drugih napomena.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Banke je odgovorno za sastavljanje i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izvještaja u skladu sa propisima Crne Gore. Ova odgovornost obuhvata: kreiranje, implementaciju i održavanje internih kontrola koje su relevantne za sastavljanje i objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne greške nastale bilo zbog pronevjere ili grešaka u radu, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i vršenje računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da na osnovu izvršene revizije izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim izvještajima. Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije izdatih od strane Međunarodnog saveza računovođa. Ovi standardi zahtijevaju da se pridržavamo relevantnih etičkih zahtjeva i da reviziju planiramo i obavimo na način koji nam omogućuje da steknemo razumni nivo uvjerenja da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne greške.

Revizija obuhvata obavljanje procedura u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima u finansijskim izvještajima. Odabir procedura zavisi od naše procjene, uključujući i procjenu rizika od materijalno značajnih grešaka u finansijskim izvještajima nastalih bilo zbog pronevjere ili grešaka u radu. U procjeni rizika uzimamo u obzir interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje i objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja Banke sa ciljem projektovanja revizorskih procedura koje odgovaraju okolnostima, ali ne i za svrhe izražavanja mišljenja o efektivnosti internih kontrola primijenjenih u Banci. Revizija takođe obuhvata ocjenu da li su računovodstvena načela i značajna procjenjivanja koja je primijenilo rukovodstvo odgovarajuća, kao i opštu ocjenu prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i pružaju osnov za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji u svim bitnim pitanjima prikazuju istinito i objektivno finansijsko stanje Banke na dan 31. decembra 2009. godine, rezultate poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan i sastavljeni su u skladu sa propisima Crne Gore.

Podgorica, 16. februar 2010. godine

KPMG d.o.o. Podgorica

Vladimir Filipović
Direktor

BILANS USPJEHA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2009. GODINE

U hiljadama EUR	Napomena	2009.	2008.
Prihodi po osnovu kamata	2.3, 3	5.808	5.982
Rashodi po osnovu kamata	2.3, 3	(2.100)	(1.224)
Neto prihod od kamate		3.708	4.758
Troškovi za gubitke	2.5, 4	(2.322)	(1.785)
NETO PRIHODI		1.386	2.973
Prihodi po osnovu naknada	2.4, 5	1.861	2.370
Rashodi po osnovu naknada	2.4, 5	(296)	(331)
Neto prihod od naknada		1.565	2.039
NETO PRIHODI OD KAMATA I NAKNADA		2.951	5.012
Ostali prihodi			
Prihodi iz poslovanja sa devizama (neto)	2.13, 6	61	218
Prihodi iz kursnih razlika (revalorizacija)		(4)	(66)
Ostali prihodi	2.6, 6	2.886	564
Ukupno ostali prihodi		2.943	716
Opšti troškovi			
Troškovi plata i doprinosa	2.7, 7	(2.357)	(2.098)
Troškovi rezervisanja za dugoročne naknade zaposlenima		-	(80)
Troškovi poslovnog prostora i fiksne aktive	2.7, 7	(865)	(784)
Ostali troškovi	2.7, 7	(1.330)	(963)
Ukupno opšti troškovi		(4.552)	(3.925)
Dobit		1.342	1.803
Porezi iz dobiti	2.18,8	(183)	(193)
NETO DOBIT		1.159	1.610

Napomene na stranama od 7 do 37 su sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.
 Izvještaj nezavisnog revizora strane 1-2.

BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2009. GODINE

U hiljadama EUR	Napomena	2009.	2008.
A K T I V A			
Novčana sredstva i računi kod depozitnih institucija	9	15.714	13.775
Kreditni i poslovi lizinga	2.8, 10	47.918	60.954
Manje: Rezerve za kreditne gubitke	2.8, 10	(2.409)	(3.126)
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelosti	2.9, 11	800	-
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	2.10, 12	2.402	2.471
Stecena aktiva	2.11, 13	6.590	2.295
Ulaganja u kapital drugih pravnih lica	2.12, 14	1	1
Ostala aktiva	15	857	807
Minus: Rezerve za potencijalne gubitke na ostalu aktivu	2.8, 10	(74)	(213)
Ukupno bilansna aktiva		71.799	76.964
P A S I V A			
Depoziti	2.14, 16	37.562	36.272
Obaveze po uzetim kreditima	2.15, 17	11.000	17.000
Obaveze prema Vladi	2.15, 18	913	292
Ostala pasiva	19	1.096	3.107
Rezerve za potencijalne kreditne gubitke po vanbilansnim izloženostima i gubitke po osnovu operativnog rizika	20	71	237
Kapital	2.16, 21	21.157	20.056
Ukupno bilansna pasiva		71.799	76.964

Budva, 16. februar 2010. godine

KOMERCIJALNA BANKA AD,
BUDVA

Milijana Gregović
Glavni izvršni direktor

Napomene na stranama od 7 do 37 su sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.
Izvještaj nezavisnog revizora strane 1-2.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

U hiljadama EUR	Rezerve za opšte		Rezerve	Neraspoređena dobit	Ukupno
	Akcijski kapital	kreditne rizike			
Stanje 01.01.2008. godine	17.370	-	83	1.076	18.529
Raspodjela dobiti u rezerve za opšte kreditne rizike	-	366	-	(366)	-
Raspodjela dobiti u rezerve	-	-	7	(7)	-
Raspodjela dobiti Generalnom direktoru, višem rukovodstvu, zaposlenima i članovima Odbora direktora Banke	-	-	-	(83)	(83)
Neraspoređena dobit tekuće godine	-	-	-	1.610	1.610
Stanje 31.12.2008. godine	17.370	366	90	2.230	20.056
Stanje 01.01.2009. godine	17.370	366	90	2.230	20.056
Raspodjela dobiti u rezerve	-	-	638	(638)	-
Raspodjela dobiti za članove Odbora direktora, menadžmenta i druge zaposlene u Banci	-	-	-	(58)	(58)
Neraspoređena dobit tekuće godine	-	-	-	1.159	1.159
Stanje 31.12.2009. godine	17.370	366	728	2.693	21.157

Napomene na stranama od 7 do 37 su sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.
 Izvještaj nezavisnog revizora strane 1-2.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U NOVČANIM TOKOVIMA

U hiljadama EUR	2009.	2008.
Prilivi od kamata i naknada	6.138	7.356
Prilivi po osnovu ponovnog sticanja otpisanih kredita	1.084	344
Ostali prilivi	-	1.070
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	7.222	8.770
Odlivi po osnovu kamata i naknada	(2.394)	(1.387)
Odlivi po osnovu bruto zarada	(2.269)	(2.098)
Odlivi po osnovu ostalih troškova poslovanja	(1.885)	(1.453)
Prilivi/ odlivi po osnovu datih avansa	95	(127)
Prilivi/ odlivi po osnovu smanjenja/ povećanja ostale aktive	7	(27)
Ostali odlivi	(629)	(39)
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(7.075)	(5.131)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	147	3.639
Povećanje/smanjenje obavezne rezerve	4.356	2.894
Povećanje/smanjenje kredita	6.281	(15.698)
Povećanje/smanjenje plasmana	10.637	(12.804)
Povećanje/smanjenje depozita komitenata	1.290	(19.963)
Neto odlivi iz poslovnih aktivnosti prije poreza na dobit	12.074	(29.128)
Plaćeni porez na dobit	(280)	(152)
Neto odlivi iz poslovnih aktivnosti	11.794	(29.280)
Odlivi za kupovinu osnovnih sredstava	(282)	(379)
Prilivi od prodaje stečene aktive	105	134
Neto odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(177)	(245)
Odlivi po osnovu raspodjele dobiti	-	(83)
Povećanje/smanjenje obaveza po dugoročnim kreditima	(5.379)	17.076
Neto prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	(5.379)	16.993
Novčana sredstva i depoziti kod depozitnih institucija (izuzev obavezne rezerve) na početku perioda	6.957	19.337
Kursne razlike (neto)	57	152
Novčana sredstva i depoziti kod depozitnih institucija (izuzev obavezne rezerve) na kraju perioda	13.252	6.957
Neto povećanje/ smanjenje gotovine	6.295	(12.380)

Napomene na stranama od 7 do 37 su sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.
 Izvještaj nezavisnog revizora strane 1-2.

1 Osnovni podaci o Banci

- 1.1 Komercijalna banka AD, Budva (u daljem tekstu: Banka) je osnovana u toku 2003. godine, kada je u skladu sa Statutom i Odlukom Skupštine Komercijalna banke AD, Beograd, ugašena filijala u Budvi i osnovano kao posebno pravno lice afilijacija u Crnoj Gori pod imenom Komercijalna banka AD, Budva. Sjedište Banke je u Budvi, Poslovni centar Podkošljun bb.

Komercijalna banka AD, Beograd ima 100% učešće u kapitalu Banke.

Banka je registrovana kao akcionarsko društvo. Registarski broj Banke u Centralnom registru Privrednog suda je 4-0006783/023.

Banka je od Centralne banke Crne Gore, Rješenjem broj 0101-9/1-2003 od 07.02.2003. godine, dobila odobrenje za rad.

Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 372 (Rješenje broj 02/3-29/2-03 od 12.12.2003. godine).

- 1.2 U skladu sa Zakonom o bankama, Odlukom o osnivanju i Statutom Banka obavlja poslove primanja depozita i drugih sredstava fizičkih i pravnih lica i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava, u cjelini ili djelimično, za svoj račun.

Pored ovih poslova može da obavlja i sledeće poslove:

- izdaje garancije i preuzima druge vanbilansne obaveze;
- kupuje, prodaje i naplaćuje potraživanja;
- izdaje, obrađuje i evidentira platne instrumente;
- plati promet u zemlji i sa inostranstvom;
- finansijski lizing;
- trguje u svoje ime i za svoj račun ili za račun komitenta stranim sredstvima plaćanja i finansijskim derivatima;
- vrši izradu analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti društava i preduzetnika;
- depo poslove;
- usluge čuvanje u sefovima i
- druge poslove u skladu sa odobrenjem Centralne banke Crne Gore.

- 1.3 Organi Banke su: Skupština akcionara i Odbor direktora. Skupština akcionara je najviši organ Banke. Izvršni odbor Komercijalne banke AD, Beograd vrši nadležnost Skupštine akcionara. Odbor direktora je organ upravljanja Bankom i sastoji se od 7 članova, uključujući i predsjednika, od kojih su 2 lica nezavisna od Banke. Članovi Odbora direktora se imenuju na period od 4 godine, s tim da mogu biti ponovo birani.

- 1.4 Odbor za reviziju čine 3 člana uključujući i predsjednika, koji ispunjavaju uslove utvrđene zakonom. Predsjednika i članove Odbora za reviziju bira Odbor direktora na period od 4 godine.

- 1.5 Odbor za upravljanje aktivom i pasivom vrši nadzor nad upravljanjem rizicima u pojedinim područjima poslovanja Banke, prati izloženost Banke rizicima koji proizilaze iz strukture njenih bilansnih obaveza i potraživanja i vanbilansnih stavki predlaže mjere za upravljanje kamatnim rizikom i rizikom likvidnosti, a obavlja i druge poslove utvrđene odlukom

Odbora direktora i aktima Banke. Odbor za upravljanje aktivom i pasivom se sastoji od 3 člana uključujući i predsjednika Odbora i bira se na period od 4 godine.

- 1.6 Banka ima glavnog izvršnog direktora i dva izvršna direktora koji ispunjavaju uslove propisane zakonom. Glavni izvršni direktor i izvršni direktori se imenuju na period od 4 godine. Odlukom o imenovanju izvršnog direktora i svakog izvršnog direktora pojedinačno se utvrđuje nadležnost za rukovođenje ključnim područjima poslovanja Banke.

2 Osnove za prezentiranje finansijskih izvještaja i pregled osnovnih računovodstvenih politika

Osnov za prezentiranje finansijskih izvještaja predstavlja godišnji račun Banke za 2009. godinu koji je sačinjen u skladu sa propisima Crne Gore.

2.1 Osnove za prezentiranje finansijskih izvještaja

Finansijski izvještaji prikazani na stranama 3 do 6 sastavljeni su u skladu sa propisima Crne Gore: Zakonom o Centralnoj banci Crne Gore ("Sl. list CG", br. 52/00 do 04/05), Zakonom o bankama ("Sl. list CG", br. 17/08) i podzakonskim aktima donijetim na osnovu pomenutih zakona, Zakonom o računovodstvu i reviziji ("Sl. list CG", br. 69/05 i 80/08), Zakonom o porezu na dobit pravnih lica ("Sl. list CG" br. 65/01 do 40/08), Zakonom o hartijama od vrijednosti ("Sl. list CG" 59/00 do 53/09) i ostalim podzakonskim aktima.

Finansijski izvještaji su prikazani u hiljadama EUR koja predstavlja funkcionalnu i prezentacionu valutu Banke.

Finansijski izvještaji sastavljeni su u skladu sa konceptom nastavka poslovanja koji pretpostavlja da će Banka nastaviti sa poslovanjem u doglednoj budućnosti.

Osnovne računovodstvene politike kod sastavljanja finansijskih izvještaja za 2009. godinu i promjene u odnosu na prethodnu godinu navedene su dalje u tekstu.

2.2 Pravila procjenjivanja

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa.

2.3 Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi i rashodi po osnovu kamate, uključujući zateznu kamatu i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda i uslovima iz obligacionog odnosa koji su definisani ugovorom između Banke i klijenta.

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se na bazi obračuna metodom efektivne kamatne stope perioda u kome su ostvareni, a unaprijed obračunate kamate razgraničavaju se na period trajanja ugovorne obaveze.

Prihodi od kamata obračunati su na plasmane komitentima, depozite kod drugih finansijskih institucija, a rashodi od kamata obračunati su na finansijske obaveze po depozitima i pozajmicama.

Prihodi obračunatih kamata tekućeg perioda po osnovu nekvalitetnih plasmana (C1, C2, C3, C4, D i E) koji kasne u otplati preko 90 dana imaju tretman suspendovane kamate, te ne ulaze u prihod tekućeg perioda. Potraživanja za suspendovanu kamatu Banka vodi u vanbilansnoj evidenciji do konačne naplate, a naplata istih se tretira kao ostali prihod.

2.4 Prihodi i rashodi po osnovu naknada

Prihodi i rashodi po osnovu naknada i provizija priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda. Prihodi od naknade za odobravanje kredita se knjiže kao odloženi prihodi, a priznaju se u prihode perioda u srazmjeri sa proteklom vremenom korišćenja kredita.

2.5 Troškovi za kreditne gubitke

Troškovi za kreditne gubitke obuhvataju troškove po kreditnim gubicima i ostalim gubicima koje Banka formira za stavke aktive koje identifikuje, odnosno klasifikuje u kategorije A, B1, B2, C1, C2, C3, C4, D i E prema kriterijumima iz Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama i Odluke o privremenim mjerama za upravljanje kreditnim rizikom u bankama.

Na aktivu koja se klasifikuje prema stepenu rizika primjenjuju se sljedeći procenti:

Kategorija	%
A	0
B1	3
B2	3
C1	20
C2	30
C3	40
C4	50
D	75
E	100

2.6 Ostali prihodi

Banka je u okviru ostalih prihoda uključila prihode po osnovu stvarne naplate potraživanja za aktivu koja je u prošlim godinama svrstana u kategoriju E ili gubitak koja se vodi u vanbilansnim evidencijama, prihode obračunatih kamata tekućeg perioda po osnovu nekvalitetnih plasmana (C1, C2, C3, C4 i D) koji kasne u otplati preko 90 dana, kao i prihode i rashode iz poslovanja sa devizama. Kursne razlike se iskazuju po neto principu kao razlika pozitivnih i negativnih kursnih razlika

2.7 Opšti troškovi

Opšte troškove čine troškovi plata i doprinosa, troškovi poslovnog prostora, fiksne aktive i režije, troškovi profesionalnih usluga, troškovi tekućeg održavanja i ostali rashodi.

2.8 Krediti i kamata

Banka je dužna da obim, visinu i strukturu svojih plasmana održava u odnosima koje propisuje Centralna banka Crne Gore (shodno Zakonu o bankama, "Sl. list CG", br. 17/08) i Odluci o minimalnim standardima upravljanje kreditnim rizikom u bankama ("Sl. list CG", br. 60/08 do 41/09).

U skladu sa poslovnom politikom i propisima, Banka je odobravalala kratkoročne i dugoročne kredite.

U bilansu stanja krediti su iskazani u iznosu potraživanja po osnovu glavnice.

Odluke o odobravanju kredita donose Glavni izvršni direktor i izvršni direktor u skladu sa svojim nadležnostima do visine utvrđene Odlukom o visini i uslovima za odobravanje transakcija koje su u nadležnosti Glavnog izvršnog direktora i izvršnog direktora. Velike kredite iznad limita o kojim odlučuju Glavni izvršni direktor i izvršni direktor donosi Odbor direktora.

Limiti za plasmane koji su u nadležnosti Glavnog izvršnog direktora i izvršnog direktora su sljedeći:

Pravna lica

- do EUR 800 hiljada ukupne izloženosti Banke prema pravnom licu i grupi povezanih pravnih lica.

Preduzetnici i fizička lica

- do EUR 100 hiljada ukupne izloženosti Banke prema preduzetniku odnosno fizičkom licu, što predstavlja limit i za grupu povezanih preduzetnika i/ili fizičkih lica, izuzev za:
 - a. projektno finansiranje – do EUR 400 hiljada ukupne izloženosti Banke prema preduzetniku odnosno fizičkom licu što predstavlja limit i za grupu povezanih preduzetnika i/ili fizičkih lica,
 - b. stambeni krediti – do EUR 200 hiljada ukupne izloženosti Banke prema preduzetniku odnosno fizičkom licu, što predstavlja limit i za grupu povezanih preduzetnika i/ili fizičkih lica.

Instrumenti obezbjeđenja naplate potraživanja utvrđuju se posebnom odredbom ugovora između Banke i dužnika. Kao instrument obezbjeđenja naplate potraživanja Banka prihvata ugovore o fiducijarnom prenosu prava svojine, ovlašćenja za naplatu duga sa računa klijenta – žiranta kod njegovog nosioca platnog prometa, mjenice, robu, hipoteku na nekretninama i pokretnim stvarima, garancije drugih banaka i ostale.

Minimalni iznos rezervi za kreditne gubitke obračunava se korišćenjem knjigovodstvene vrijednosti potraživanja koja se množi procentom rezerve određene klasifikacione kategorije, s tim što Banka može prethodno oduzeti vrijednost sredstava obezbjeđenja – novčani kolaterali.

2.9 Hartije od vrijednosti koji se drže do dospijeća

Kratkoročni plasmani u hartije od vrijednosti predstavljaju plasmane u državne zapise Vlade Crne Gore.

2.10 Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva

Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva predstavljaju građevinske objekte, opremu i ostala sredstva koja su u funkciji poslovanja Banke.

Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva se vode po nabavnoj vrijednosti koja se sastoji od nabavne cijene uvećane za zavisne troškove nabavke, a umanjene za trgovinske popuste i rabate. Revalorizacija poslovnog prostora i ostale fiksne aktive se vrši periodično ukoliko se procijeni da se iskazane vrijednosti u knjigama Banke značajno razlikuju od iznosa koji bi se utvrdio da je primijenjen postupak iskazivanja po poštenoj (fer) vrijednosti na dan bilansa stanja. Značajnim odstupanjem smatra se odstupanje koje je više od 15% za grupu istovrsnih stalnih sredstava.

Amortizacija ovih sredstava obračunava se po proporcionalnom metodu primjenom stopa izračunatih na osnovu procijenjenog vijeka trajanja sredstva.

Primijenjene godišnje stope amortizacije su:

	<u>%</u>
Zgrade	2,5
Računari i računska oprema	25
Namještaj i oprema	10-25
Motorna vozila	15,5

2.11 Stečena aktiva

Stečenu aktivu čine nekretnine i ostala sredstva stečena od komitenata zbog neplaćenog duga. Stečene nekretnine su vrednovane u visini nenaplaćenih potraživanja.

2.12 Ulaganja u kapital drugih pravnih lica

Banka ima ulaganja u kapitalu drugih pravnih lica. Ove investicije se vode u visini troškova ulaganja.

2.13 Devizna sredstva

Aktiva i pasiva izražene u deviznim sredstvima preračunate su u EUR po srednjem kursu valuta važećem na dan 31. decembra 2009. godine.

Kursne razlike nastale preračunavanjem deviznih sredstava i kursne razlike nastale iz poslovnih promjena iskazane su u okviru ostalih prihoda po neto principu.

2.14 Depoziti

Depoziti se prikazuju u visini deponovanih iznosa koji mogu biti uvećani za obračunatu kamatu, što zavisi od obligacionog odnosa između deponenta i Banke.

Depoziti u devizama se prikazuju u EUR prema srednjem kursu valuta važećem na dan 31. decembra 2009. godine.

2.15 Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima predstavljaju obaveze Banke po dugoročnim kreditima prema, Komercijalnoj banci AD, Beograd, Fondu za razvoj i Direkciji za razvoj malih i srednjih preduzeća.

2.16 Kapital Banke

Shodno odredbama Zakona o bankama ("Sl. list CG" br. 17/08) i Odluke o adekvatnosti kapitala ("Sl. list CG" br.60/08 do 41/09) Banka je dužna da utvrđuje adekvatnost kapitala na bazi sopstvenih sredstava kao apsolutnog i koeficijenta solventnosti kao relativnog pokazatelja adekvatnosti kapitala banke.

Sopstvena sredstva banke predstavljaju zbir uplaćenog akcionarskog kapitala i drugih osnovnih i dopunskih elemenata sopstvenih sredstava, umanjen za odbitne stavke.

Iznos sopstvenih sredstava banke mora uvijek biti na nivou koji je jednak ili veći od:

1. Iznosa minimalnog novčanog dijela osnivačkog kapitala;
2. Ukupnog iznosa potrebnog kapitala za sve rizike.

Ukupan iznos potrebnog kapitala banke predstavlja zbir:

1. potrebnog kapitala za kreditni rizik, tržišne rizike i operativni rizik, izračunatog primjenom adekvatnih metodologija,
2. potrebnog kapitala za rizik zemlje, izračunatog u skladu sa propisom Centralne banke Crne Gore kojim se propisuje metodologija za izračunavanje potrebnog kapitala za rizik zemlje;
3. potrebnog kapitala za ostale rizike, izračunatog primjenom izabраниh metodologija.

Banka je dužna da uskladi iznos sopstvenih sredstava sa iznosom potrebnog kapitala.

2.17 Rezerve za opšte kreditne rizike

Do kraja 2008. godine Banka je bila dužna da, u cilju pokrivanja rizika koji su povezani sa opštim uslovima poslovanja i nisu specifični rizici za pojedinačne kredite, formira i održava rezerve za opšte kreditne rizike (u daljem tekstu: opšte rezerve). Opšte rezerve izdvajale su se na teret ostvarene dobiti u prethodnoj godini. Ukoliko se utvrđene opšte rezerve nisu mogle izdvojiti na teret ostvarene dobiti u prethodnoj godini, te rezerve su se izdvajale na teret rashoda tekućeg poslovanja banke. Donošenjem novog Zakona o bankama ("Sl. list CG", br. 17/08) i Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama ("Sl. list CG", br. 60/08 do 41/09) preostala je obaveza izdvajanja rezervi za opšte kreditne rizike.

2.18 Oporezivanje

Oporezivanje je sprovedeno u skladu sa zakonima Crne Gore. Banka plaća porez na dobit, porez na imovinu, poreze i doprinose na zarade i ostale poreze.

Osnovicu poreza na dobit predstavlja oporeziva dobit poreskog obveznika. Oporeziva dobit se utvrđuje usklađivanjem dobiti u bilansu uspjeha.

Stopa poreza je proporcionalna i iznosi 9% poreske osnovice.

Zakon o porezu na dobit utvrđuje da gubitak po osnovu poreskog bilansa u tekućoj godini ne može da se prenese unazad. Međutim, gubici po poreskom bilansu tekuće godine mogu da smanje oporezivu dobit budućeg perioda (izuzev ako gubitak proističe iz kapitalnih gubitaka ili dobitaka), ali u periodu ne dužem od 5 godina.

Odloženi porez nastaje priznavanjem odloženih poreskih obaveza i odložene poreske imovine na sve privremene razlike između oporezive dobiti i finansijskih izvještaja.

BILANS USPJEHA

3 Prihodi i rashodi od kamata

3.1 Kamata kao prihod se ostvaruje od:

U hiljadama EUR	2009.	2008.
Plasmana privrednim društvima	3.758	3.721
Plasmana fizičkim licima	1.888	1.873
Plasmana bankama	18	318
Plasmana opštinama i javnim preduzećima	124	70
Plasmana u hartije od vrijednosti	20	-
Ukupno	5.808	5.982

3.2 Kamata kao rashod je nastala po osnovu:

U hiljadama EUR	2009.	2008.
Depozita fizičkih lica	725	501
Depozita privrednih društava	95	93
Obaveza prema Vladi Crne Gore	8	3
Obaveza prema bankama i drugim finansijskim institucijama	1.272	627
Ukupno	2.100	1.224

4 Troškovi za gubitke

Rezervisanja/(ukidanje rezervisanja) za:

U hiljadama EUR	2009.	2008.
Kreditne gubitke	4.268	3.479
Opšte kreditne gubitke	(135)	135
Gubitke po vabilansnim stavkama	(108)	1
Gubitke od kamatnih potraživanja	689	236
Operativni rizik	(40)	-
Rizik zemlje	3	(1)
Stečenu aktivu	(23)	21
Depozite kod drugih banaka	(23)	(82)
Sudske sporove koji se vode protiv Banke	-	84
Ostale aktive	46	8
Smanjenje rezervisanja za dugoročne naknade zaposlenima	(120)	(*)
Smanjenje troškova za kreditne gubitke zbog prenosa potraživanja po kreditima i kamatama na stečenu aktivu	(2.235)	(2.096)
Ukupno	2.322	1.785

*U 2008. godini troškovi rezervisanja za dugoročne naknade zaposlenima u iznosu od EUR 80 hiljada bili su prikazani kao posebna stavka bilansa uspjeha.

5 Prihodi i rashodi od naknada

5.1 Naknada kao prihod se ostvaruje od:

U hiljadama EUR	2009.	2008.
Naknade po kreditima	361	484
Naknade po vanbilansnim poslovima	73	107
Naknade za usluge platnog prometa	986	1.250
Ostale naknade i provizije	441	529
Ukupno	1.861	2.370

5.2 Naknada kao rashod je nastala po osnovu:

U hiljadama EUR	2009.	2008.
Naknade za usluge platnog prometa	199	186
Ostale naknade i provizije	97	145
Ukupno	296	331

6 Ostali prihodi

Ostale prihode čine:

U hiljadama EUR	2009.	2008.
Neto gubici/dobici od devizne razmjene	57	152
Naplaćena otpisana potraživanja	2.567	499
Prihodi od smanjenja obaveza prema Komercijalnoj banci AD, Beograd (Napomena 18 – Ostala pasiva)	-	63
Ostali prihodi	319	2
Ukupno	2.943	716

U okviru naplaćenih otpisanih potraživanja u iznosu od EUR 2.567 hiljada (u 2008. godini EUR 499 hiljada) se nalazi iznos od EUR 810 hiljada (u 2008. godini EUR 131 hiljadu) koji se odnosi na potraživanja po osnovu kamata i naknada prenešenih iz vanbilansnih evidencija na stečenu aktivu.

7 Opšti troškovi

Opšte troškove čine:

U hiljadama EUR	2009.	2008.
Troškovi plata i doprinosa	2.357	2.098
Troškovi poslovnog prostora i fiksne aktive	865	784
Troškovi rezervisanja za dugoročne naknade zaposlenima	-	80
Troškovi telekomunikacija i internet veze	195	143
Reklamiranje i markering	119	153
Troškovi profesionalnih usluga	244	136
Troškovi pretplata i sponzorstva	80	127
Kancelarijski materijal	75	84
Troškovi reprezentacije	41	29
Troškovi tekućeg održavanja osnovnih sredstava	390	111
Ostali operativni troškovi	186	180
Ukupno	4.552	3.925

8 Porez na dobit

U hiljadama EUR	2009.	2008.
Obračunati tekući porez	185	204
Obračunati odloženi porez - obaveza	(2)	5
Obračunati odloženi porez - sredstvo	-	(16)
Ukupno	183	193

BILANS STANJA

9 Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija

9.1 Novčana sredstva i račune depozita čine:

U hiljadama EUR	2009.	2008.
Žiro račun	10.686	4.571
Gotov novac	2.519	2.145
Depoziti kod Centralne banke Crne Gore	2.462	6.818
Lokalne banke	6	6
Devizni računi kod stranih banaka	-	229
Novčana sredstva u postupku naplate	41	6
Ukupno	15.714	13.775

- 9.2 Računi depozita kod depozitnih institucija u Crnoj Gori u iznosu od EUR 2.462 hiljade (u 2008. godini EUR 6.818 hiljada) se odnose na obaveznu rezervu koja se izdvaja po stopi od 10% na depozite po viđenju i oročene depozite. Kao osnovica za obračun obavezne rezerve uzima se prosječan iznos depozita za period, odnosno najviše u iznosu prvog obračunskog perioda u junu 2009. godine, bez obzira na rast depozita. Na 25% ukupno izdvojenih sredstava obavezne rezerve banke, Centralna banka obračunava kamatu po stopi od 1% na godišnjem nivou. Banka može do 25% obračunate obavezne rezerve držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crne Gora (Napomena 11).

10 Krediti i poslovi lizinga

- 10.1 Na dan 31.12.2009. godine analiza po vrstama korisnika kredita je sledeća:

U hiljadama EUR	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Ukupno 2008.
Opštine (javne organizacije)	538	280	818	753
Privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	99	300	399	96
Privredna društva u privatnom vlasništvu	7.220	24.640	31.860	40.806
Preduzetnici	27	37	64	145
Neprofitne organizacije	-	-	-	9
Fizička lica	3.988	10.458	14.446	18.815
Kreditne kartice	331	-	331	330
Ukupno	12.203	35.715	47.918	60.954

10.2 Promjene na kreditima u toku godine 2009. godine su sledeće:

U hiljadama EUR	2009.
Stanje 01.01.	60.954
Povećanja	
Novi plasmani u toku godine	59.886
Pripisana kamata	646
Smanjenja	
Naplaćeno tokom godine	(66.174)
Prenos na vanbilansne evidencije E kategorija	(2.811)
Prenos na stečenu aktivu	(4.583)
Stanje 31. decembra	47.918

10.3 Rezerve za kreditne i ostale gubitke su formirane kako slijedi:

U hiljadama EUR	2009.	2008.
Kreditni	2.409	3.126
Rezerve za opšte kreditne gubitke	-	118
Kamata	65	32
Rezerve na sredstva kod ino banaka	-	23
Ostala aktiva	-	33
Rizik zemlje	9	7
Ukupno	2.483	3.339

10.4 Promjene na rezervama za kreditne i potencijalne gubitke na ostalu aktivu u toku 2009. su sledeće:

	Stanje 01.01.2009.	Povećanje rezervisanja	Smanjenje rezervisanja	Prenos u vanbilans	Stanje 31.12.2009.
Kreditni	3.126	7.661	(5.567)	(2.811)	2.409
Rezerve za opšte kreditne gubitke	118	-	(118)	-	-
Kamate	32	689	(61)	(595)	65
Rezerve na sredstva kod ino banaka	23	65	(88)	-	-
Ostala aktiva	33	39	(72)	-	-
Rizik zemlje	7	25	(23)	-	9
Ukupno	3.339	8.479	(5.929)	(3.406)	2.483

11. Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijea

Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijea iznose EUR 800 hiljada i odnose se na ulaganja u državne zapise Vlade Crne Gore sa rokom dospijea do 02.03.2010. godine i stopom prinosa od 4% na godišnjem nivou. Ova sredstva su izdvojena iz sredstava obavezne rezerve (Napomena 9).

12 Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva

12.1 Poslovni prostor i ostalu fiksnu aktivu Banke na dan 31. decembra 2009. godine čine:

U hiljadama EUR	2009.	2008.
Građevinski objekti	1.814	1.814
Računari	218	177
Ostala sredstva za rad	1.520	1.331
Ispravka vrijednosti	(1.150)	(851)
Stanje 31. decembra	2.402	2.471

12.2 Promjene na poslovnom prostoru i ostaloj fiksnoj aktivu u toku 2009. godine su sledeće:

U hiljadama EUR	Građevinski objekti	Računari	Ostala sredstva za rad	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Stanje 01.01.2009.	1.814	177	1.331	3.322
Nabavka u toku godine	-	41	178	219
Rashodovanje	-	-	(7)	(7)
Stanje 31. decembra 2009.	1.814	218	1.502	3.534
Ispravka vrijednosti				
Stanje 01.01.2008.	147	123	581	851
Obračunata amortizacija	49	24	214	287
Rashodovanje	-	-	(6)	(6)
Stanje 31. decembra 2009.	196	147	789	1.132
Neotpisana vrijednost				
31. decembra 2009.	1.618	71	713	2.402
Neotpisana vrijednost				
31. decembra 2008.	1.667	54	750	2.471

12.3 Banka je vlasnik poslovnog prostora površine 1.127 m².

13 Stečena aktiva

Stečena aktiva u iznosu od EUR 6.590 hiljada (u 2008. godini EUR 2.295 hiljada) se odnosi na nepokretnosti koje je Banka stekla aktiviranjem sredstava obezbjeđenja i odnose se na potraživanja po kreditima dužnika prikazanim u tabeli:

U hiljadama EUR

Swisslion d.o.o. Podgorica	1.131
Popović Company d.o.o Podgorica	37
3M Vujović d.o.o. Nikšić	31
Prevoz komerc d.o.o. Podgorica	1.131
Navigo d.o.o. Podgorica	582
Andrimer Hellas a.d. Andrijevica	191
Bijeli Pavle d.o.o. Danilovgrad	260
Barać d.o.o. Podgorica	518
Begrad d.o.o. Budva	883
Bambis-stolarija d.o.o. Podgorica	844
Fizička lica	982

Stanje 31. decembra 2009. godine **6.590**

14 Ulaganja u kapital drugih pravnih lica

Na dan 31. decembra 2009. godine ulaganja u kapital drugih pravnih lica iznose EUR 1 hiljadu (u 2008. godini EUR 1 hiljadu) i odnose se na učešće u kapitalu Montenegroberze AD, Podgorica.

15 Ostala aktiva

15.1 Ostalu aktivu čine:

U hiljadama EUR	2009.	2008.
Potraživanja za kamate	500	384
Dati avansi	161	256
Nematerijalna ulaganja	96	57
Obračunate a nenaplaćene naknade	36	18
Odložena poreska aktiva	17	38
Ostala potraživanja	47	54
Ukupno	857	807

15.2 Promene na potraživanjima po osnovu kamata u toku 2009. godine su sljedeće:

U hiljadama EUR	2009.	2008.
Stanje 01.01.	384	315
Obračunati prihodi u periodu 01.01 – 31.12.	5.354	5.687
Naplaćeno u periodu 01.01 - 31.12.	(3.996)	(4.986)
Pripis kamate glavnici	(646)	(413)
Isknjižavanje kamate za E kategoriju	(596)	(219)
Stanje 31. decembra	500	384

15.3 Promjene na nematerijalnim ulaganjima su sledeće:

U hiljadama EUR	
Nabavna vrijednost	
Stanje 1. januara 2008. godine	176
Promjene u toku godine	
Nabavka	62
Stanje 31. decembra 2008. godine	238
Ispravka vrijednosti	
Stanje 1. januara 2008. godine	119
Obračunata amortizacija	23
Stanje 31. decembra 2008. godine	142
Neotpisana vrijednost nematerijalne aktive na dan 31. decembar 2009.	96
Neotpisana vrijednost nematerijalne aktive na dan 31. decembar 2008.	57

15.4 Nematerijalna ulaganja uglavnom čine ulaganja u software za potrebe platnog prometa, knjigovodstvenih i bankarskih poslova. Stopa otpisa je 25%.

16 Depoziti

16.1 Depozite Banke čine:

U hiljadama EUR			2009.	2008.
	Kamato- nosni	Nekamato- nosni	Ukupno	Ukupno
Depoziti po viđenju	14.010	9.217	23.227	27.049
Oročeni depoziti	13.799	536	14.335	9.223
Ukupno	27.809	9.753	37.562	36.272

16.2 Depozite Banke čine depoziti koje su uložili:

U hiljadama EUR	2009.	2008.
Fondovi	700	-
Opštine (javne organizacije)	11	65
Privredna društva u državnom vlasništvu	658	462
Privredna društva u privatnom vlasništvu	6.234	8.467
Preduzetnici	82	155
Banke	27	124
Finansijske institucije	202	1
Neprofitne organizacije	427	345
Fizička lica	29.220	26.647
Ostala	1	6
Ukupno	37.562	36.272

17 Obaveze po uzetim kreditima

Obaveze po uzetim kreditima na dan 31. decembra 2009. godine iznose EUR 11.000 hiljada (u 2008. godini EUR 17.000 hiljada) i odnose se na dugoročne kredite uzete od Komercijalne banke AD, Beograd pod uslovima prikazanim u tabeli:

	Iznos kredita u hiljadama EUR	Datum puštanja kredita u tečaj	Rok	Kamatna stopa na godišnjem nivou
Ugovor o kreditu broj 01/10777	8.000	30.12.2008.	18 mjeseci	8,00%
Ugovor o kreditu broj 01/10776	3.000	30.12.2008.	18 mjeseci	7,50%
Ukupno	11.000			

18 Obaveze prema Vladi Crne Gore

Obaveze prema Vladi Crne Gore u iznosu od EUR 913 hiljada (u 2008. godini EUR 292 hiljade) se odnose na obaveze po uzetim dugoročnim kreditima od Fonda za razvoj Crne Gore u iznosu od EUR 241 hiljadu (u 2008. godini EUR 181 hiljadu) koje Banka plasira krajnjim korisnicima na rok do 3 godine sa *grace* periodom od 12 do 24 mjeseca i kamatnom stopom od 7% do 8% na godišnjem nivou od čega Banka zadržava 2% za pokriće troškova i obaveze po dugoročnim kreditima uzetim od Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća u iznosu od EUR 672 hiljade (u 2008. godini EUR 111 hiljada) koje Banka plasira prema krajnjim korisnicima na rok od 6 do 8 godina sa *grace* periodom od 18 do 24 mjeseca i kamatnom stopom od 0% do 5% na godišnjem nivou.

19 Ostala pasiva

Ostalu pasivu čine sledeće pozicije:

U hiljadama EUR	2009.	2008.
Primljeni avansi	-	1.202
Obaveze za zarade i naknade zarada	88	-
Obaveze prema povezanim pravnim licima – osnivaču Komercijalnoj banci AD, Beograd	-	319
Obračunata neplaćena kamata na depozite	231	71
Odloženi prihodi po osnovu naknada po kreditima	303	376
Odloženi prihod po osnovu unaprijed naplaćene kamate	-	82
Rezervisanja za dugoročne naknade zaposlenima	188	321
Unaprijed naplaćena potraživanja po kreditima	166	173
Unaprijed obračunate kamate za štednju građana	-	158
Obaveze za poreze	47	142
Obaveze prema dobavljačima	51	133
Rezervisanja za sudske sporove	-	84
Ostala pasiva	22	46
Ukupno	1.096	3.107

Rezervisanja za dugoročne naknade zaposlenima u iznosu od EUR 188 hiljadu (u 2008. godini EUR 321 hiljada) se odnose na rezervisanja za otpremnine zaposlenima.

20 Rezerve za potencijalne kreditne gubitke po vanbilansnim izloženostima

20.1 Rezerve za potencijalne kreditne gubitke po vanbilansnim izloženostima čine:

U hiljadama EUR	2009.	2008.
Garancije	68	144
Odobreni, a neiskorišćeni krediti	3	36
Rezerve za opšte kreditne gubitke	-	17
Operativni rizik	-	40
Ukupno	71	237

20.2 Promjene na rezervama za kreditne gubitke po vanbilansnim izloženostima u toku 2009. su sledeće:

U hiljadama EUR	Stanje 01.01.2009.	Povećanje rezervisanja	Smanjenje/ ukidanje rezervisanja	Stanje 31.12.2009.
Garancije	144	192	(268)	144
Odobreni a neiskorisceni krediti	36	13	(46)	36
Rezerve za opšte kreditne gubitke	17	-	(17)	17
Operativni rizik	40	-	(40)	40
Ukupno	237	205	(371)	71

21 Kapital Banke

Kapital Banke čini:

U hiljadama EUR	2009.	2008.
Aksijski kapital	17.370	17.370
Opšte rezerve	366	366
Rezerve	728	90
Neraspoređena dobit prethodnih godina	1.534	620
Dobit tekuće godine	1.159	1.610
Ukupno	21.157	20.056

U skladu sa Odlukom o raspodeli dobiti iz 2008. godine i kumuliranog dobitka iz 2007. godine koju je donijela Skupština akcionara Banke dana 20.05.2009. godine izdvaja se dio neraspoređeni dobiti za ostale rezerve Banke u iznosu od EUR 638 hiljada, a iznos od EUR 58 hiljada raspoređuje se za nagrade iz dobitka (primanja iz dobitka) za članove Odbora direktora, menadžmenta i druge zaposlene u Banci.

Aksijski kapital se sastoji od novčanog i nenovčanog dijela i podijeljen je na akcije nominalne vrijednosti 10.000,00 EUR po akciji.

22 Transakcije sa povezanim licima

22.1 Komercijalna banka AD, Beograd

U hiljadama EUR	2009.	2008.
Salda potraživanja		
Sredstva na korespodentnom računu	93	67
Ukupno	93	67
Salda obaveza i kapitala		
Depoziti po videnju	27	121
Obaveze po osnovu sredstava ustupljenih Banci u cilju proširenja i unapređenja unutrašnje organizacije i tehnologije rada	-	319
Obaveze po dugoročnim kreditima	11.000	17.000
Obaveze za kamate po dugoročnim kreditima	2	8
Kapital	17.370	17.370
Ukupno	28.399	35.137
Prihodi		
Prihodi od provizija iz deviznog poslovanja	8	10
Prihodi od smanjenja obaveza	319	63
Prihodi od naknada po komisionim poslovima	-	3
Ukupno	327	76
Rashodi		
Kamata na depozite	-	569
Kamata na kredite	1.272	-
Rashodi od provizija iz deviznog poslovanja	3	-
Ukupno	1.275	569
Vanbilans		
Obaveze po datim garancijama	3.000	-
Obaveze po komisionim poslovima	117	127
Ukupno	3.117	127

22.2 Komercijalna banka AD, Banja Luka

Rashodi	2009.	2008.
Kamata na depozite	-	39
Ukupno	-	39

22.3 Banka je tokom 2009. godine isplatila ključnom rukovodstvu koje uključuje Glavnog izvršnog direktora, izvršne direktore i direktore sektora, iznos od EUR 712 hiljada (2008. godine EUR 423 hiljade), na ime kratkoročnih naknada. Članovima Odbora direktora i Odbora za reviziju na ime naknada je isplaćen iznos od EUR 83 hiljade (2008. godine EUR 56 hiljada).

Potraživanja po potrošačkim kreditima odobrenih menadžmentu iznose EUR 58 hiljada (2008. godine EUR 57 hiljada).

23 Vanbilansne evidencije

23.1 Vanbilansnu aktivu i pasivu koja predstavlja potencijalnu obavezu za Banku čine:

U hiljadama EUR	2009.	2008.
Plative garancije	5.812	2.219
Činidbene garancije	93	225
Ostale vrste garancija	49	759
Neopozive obaveze za davanje kredita	539	580
Akreditivi	-	229
Ukupno	6.493	4.012

23.2 Sudski sporovi

Protiv Banke se vode tri sudska spora koji su, prema pismu advokata koji u ime i za račun Banke vodi sudske sporove, neosnovani. Banka nije izvršila rezervisanja za eventualne obaveze po navedenim sporovima zbog toga što prema procjeni rukovodstva Banke, iako nije sa sigurnošću moguće predvidjeti konačan ishod sporova, Banka neće biti izložena materijalno potencijalnim gubicima po ovom osnovu.

Banka vodi više pojedinačnih sudskih sporova za naplatu svojih potraživanja koji, prema pismu advokata koji u ime i za račun Banke vodi sudske sporove, na dan 31. decembra 2009. godine iznose EUR 3.694 hiljada (u 2008. godini EUR 567 hiljada) i za njih se očekuje povoljan ishod.

23.3 Ostale potencijalne obaveze

Banka je u toku godine ostvarivala transakcije koje podliježu oporezivanju u skladu sa crnogorskim poreskim zakonima. Iako su ove transakcije pažljivo razmotrene prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja, ostaju eventualni rizici da bi nakon sprovedene kontrole od strane relevantnih poreskih organa moglo doći do utvrđivanja dodatnih poreskih obaveza, što nije od materijalnog značaja za Banku, s obzirom da su svi porezi i doprinosi

na zarade, naknade članovima Odbora direktora, dobit, nekretnine, ugovore o djelu, zakup i ostalo, plaćeni na pune iznose po važećim stopama.

23.4 Poslovi u ime i za račun trećih lica

Poslovi u ime i za račun trećih lica na dan 31. decembra 2009. godine iznose EUR 117 hiljada (u 2008. godini EUR 127 hiljada) i odnose se na komisiono obavljanje bankarskih poslova u ime i za račun Komercijalne banke AD, Beograd na osnovu Ugovora o komisionom obavljanju bankarskih poslova zaključenom između Komercijalne banke AD, Beograd i Komercijalne banke AD, Budva dana 07. avgusta 2003. godine. U skladu sa ovim ugovorom o komisionim bankarskim poslovima smatraju se poslovi naplate, kontrola namjenskog korišćenja i obezbjeđivanja naplate bankarskih kredita datih pravnim i fizičkim licima od strane Komercijalne banke AD, Beograd – filijala Budva.

Banka po komisionim poslovima ostvaruje naknadu u iznosu od 1/3 naplaćene kamate po svakom ugovoru o kreditu posebno.

23.5 Otpisani krediti i ostali plasmani

U okviru svojih vanbilansnih evidencija Banka vodi i otpisane kredite, kamatu i ostalo:

	2009.	2008.
Krediti		
- glavnica	2.193	75
- kamata	287	74
- ostalo	859	222
Ukupno	3.339	371

24 Događaji nastali poslije datuma bilansa stanja

Banka je tokom oktobra 2009. godine zbog nenaplaćenih potraživanja od društva Carsko selo Podgorica pokrenula postupak upisa svojine na nepokretnostima upisanim u List nepokretnosti broj 365 KO Podgorica III, na osnovu ugovora o fiducijarnom prenosu prava svojine od 09. avgusta 2006. godine, kao obezbjeđenja duga po kreditu u iznosu od EUR 1.200 hiljada. Nakon pravosnažnosti Rješenja o definitivnom upisu svojine na predmetnim nepokretnostima u januaru 2010. godine Banka je izvršila uknjižavanje stečene aktive u iznosu od EUR 1.305 hiljada. U istom iznosu Banka je prikazala prihode po osnovu prethodno otpisanih potraživanja.

25 UPRAVLJANJE RIZICIMA

Osnovni cilj upravljanja rizicima je minimiziranje potencijalnih gubitaka na nivo prihvatljiv za rizični profil Banke.

Radi što boljeg praćenja i upravljanja rizicima Banka je dužna da uspostavi adekvatan sistem za upravljanje rizicima koji obuhvata:

- strategiju upravljanja rizicima,
- politike i procedure za upravljanje pojedinačnim rizicima,
- definisane nadležnosti i odgovornosti za upravljanje pojedinačnim rizicima,
- informacioni sistem u smislu podrške procesa upravljanja rizicima,
- adekvatnu kadrovsku strukturu zaposlenih za upravljanje rizicima,
- plan za upravljanje rizicima u kriznim situacijama,
- procedure za redovno izvještavanje i
- kontrolu za dosljednu primjenu Politika i procedura upravljanja rizicima.

Strategija upravljanja rizicima saglasna je sa zakonskim odredbama Centralne banke Crne Gore i odredbama upravljanja rizicima propisanim od strane matične banke, koju Organi upravljanja razmatraju najmanje jednom u tri godine ili češće ukoliko postoji potreba za njegovim izmjenama i prilagođavanjem tržišnim i drugim uslovima.

Sistemi za upravljanje pojedinačnim rizicima moraju odgovarati nivou preduzetog rizika i složenosti proizvoda i usluga koje banke koriste u svom poslovanju.

Sistem upravljanja rizicima Banka sprovodi kroz sljedeće faze:

1. Identifikacija rizika postojećih izvora rizika i izvora rizika koji mogu nastati u budućem poslovanju;
2. Mjerenje rizika - tačna i blagovremena procjena rizika;
3. Kontrola rizika održavanjem rizika na nivou prihvatljivom za rizični profil Banke, njegovim smanjenjem ili eliminisanjem;
4. Praćenje rizika - analiziranje stanja, promjena i trendova izloženosti riziku;
5. Izvještavanje o riziku - interno i eksterno izvještavanje o upravljanju rizicima

Prema organizacionoj šemi Banka je formirala poseban organizacionu dio u okviru kojeg se prati upravljanje rizicima

Za primjenu procedura upravljanja rizicima odgovorni su nadležni organi Banke i organizacioni dijelovi koji sprovode i učestvuju u procesu upravljanja rizicima kojima je Banka izložena. Nadležnosti pojedinih organizacionih dijelova u funkciji realizacije upravljanja rizicima utvrđene su pravilnikom organizacije i sistematizacije poslova Banke.

Nadležnosti organa Banke u upravljanju rizicima definisane su zakonskim odredbama i propisima Centralne banke Crne Gore, odlukama Odbora direktora Banke i drugim internim aktima Banke.

Odbor direktora Banke odgovoran je za uspostavljanje jedinstvenog sistema upravljanja rizicima u Banci i za nadzor nad tim sistemom. Odbor direktora utvrđuje ciljeve i strategiju banke i obezbjeđuje njihovo sprovođenje, a takođe utvrđuje politike i procedure za upravljanje svim rizicima kojima je banka izložena u svom poslovanju.

Izvršni direktori rukovode ključnim područjima poslovanja banke, na dnevnoj osnovi. Ključnim područjima poslovanja banke, smatraju se područja poslovanja banke iz kojih proizilaze najznačajniji rizici kojima je banka izložena u svom poslovanju.

Sektor upravljanja rizicima sprovodi proceduru za mjerenje, odnosno procjenjivanje rizika izloženosti i učestvuje u procesu ublažavanja i upravljanja rizikom izloženosti kojem je Banka izložena u svom poslovanju.

U svom poslovanju Banka je izložena finansijskim rizicima, operativnim rizicima, poslovnim rizicima i rizicima događaja. Pojednim rizicima Banka direktno upravlja, dok druga grupa rizika proističe iz eksternog okruženja Banke i sa direktnim uticajem na poslovanje Banke stvara uslove za potencijalne gubitke u poslovanju banke.

Najvažniji rizici kojima je Banka u svom poslovanju izložena su:

- Finansijski rizici,
- Operativni rizici,
- Poslovni rizici i
- Rizici događaja.

Finansijski rizici obuhvataju: kreditni rizik, rizik likvidnosti, kamatni rizik, tržišne rizike, rizik izloženosti, rizik zemlje i dr.

Operativni rizici obuhvataju: interne prevare, eksterne prevare, prekide u poslovanju, upravljanje procesima, radno pravo i sigurnost na poslu, odnosi sa klijentima, novi proizvodi i aktivnosti, oštećenje fizičke imovine, izvršenje transakcija i dr.

Poslovni rizici: makroekonomska kretanja, finansijska kretanja na tržištu, pravna infrastruktura, zakonska regulative, reputacija i povjerenje.

Rizici događaja: politički rizici, enviromentalni rizici, bankarske krize, rizici od DAKO aktivnost i ostali eksterni rizici.

25.1 RIZIK LIKVIDNOSTI

Upravljanje rizikom likvidnosti obuhvata planiranje priliva i odliva novčanih sredstava, praćenje likvidnosti i donošenje odgovarajućih mjera za sprečavanje ili otklanjanje uzroka nelikvidnosti.

U cilju adekvatnog upravljanja rizikom likvidnosti Banka je definisala sistem upravljanja rizikom likvidnosti koji obuhvata:

- strategiju upravljanja rizicima,
- pravila za upravljanje rizikom likvidnosti,
- organizacioni model za upravljanje rizikom likvidnosti,
- proceduru za identifikovanje, mjerenje/procjenu, ublažavanje i praćenje rizika likvidnosti,
- sistem unutrašnjih kontrola sistema upravljanja rizikom likvidnosti i
- informacioni sistem kao podršku upravljanju rizikom likvidnosti.

Radi boljeg upravljanja rizicima likvidnosti, Upravni odbor Banke je definisao nadležnosti organa i organizacionih djelova u sistemu upravljanja rizikom likvidnosti.

Banka je u posmatranom periodu likvidnost pratila u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje rizikom likvidnosti u bankama Centralne banke Crne Gore ("Sl. CG" 60/08 od 09.10.2008.godine), kao i u skladu sa internom metodologijom.

Propisani limit izloženosti riziku likvidnosti od strane Centralne banke Crne je najmanje:

- 0,9 – kada je izračunat za jedan radni dan;
- 1,0 – kada je izračunat kao prosjek pokazatelja likvidnosti za sve radne dane u jednoj dekadi.

Politikom i procedurom za upravljanje likvidnošću Banka je utvrdila limite kojima se obezbjeđuje adekvatna ročna usklađenost sredstava i izvora sredstava, poštujući minimalno sljedeća ograničenja:

- kratkoročni izvori sredstava sa dospijecem do 30 dana mogu se angažovati samo u instrumente aktive sa rokom dospjeća do 30 dana;
- kratkoročni izvori sredstava sa dospijecem od 30 do 90 dana mogu se angažovati samo u instrumente aktive sa rokom dospjeća do 90 dana;
- najviše 10% kratkoročnih izvora sredstava sa dospijecem od 90 do 180 dana može angažovati u instrumente aktive sa rokom dospjeća dužim od 180 dana.

U toku 2009. godine Banka je popravila likvidnu poziciju, došlo je do stagnacije i zaustavljanja pada depozita, tako da nije koristila dodatna likvidna sredstva i pozajmice radi izmirenja svojih obaveza.

Banka je zahvaljujući preduzetim mjerama uspjela da, u periodu od 01. januara do 31. decembra 2009. godine, održava zadovoljavajuću likvidnost na dnevnoj i dekadnoj osnovi. Sagledavanjem potencijalnih potreba Banke za kapitalom i likvidnim sredstvima do kraja godine saglasno Strategiji i našim poslovnim planovima i očekivanim kretanjima, Banka nema potrebe za dodatnim likvidnim sredstvima i dodatnim kapitalom.

Adekvatnost kapitala obezbijedena je visokim učešćem kapitala u ukupnoj strukturi izvora sredstava, kao i rizičnim profilom Banke, uz zadovoljenje koeficijenta solventnosti iznad propisanog minimuma (10%), prema novoj Odluci o adekvatnosti kapitala banaka ("Sl.CG" 60/08).

Zahvaljujući podršci osnivača, dobroj poslovnoj politici i upravljanju likvidnošću na dnevnoj osnovi, očuvana je stabilnost poslovanja banke i obezbijedena zadovoljavajuća likvidnost, kako na dnevnoj tako i na dekadnoj osnovi.

Racio likvidnosti I stepena:	2009.
- na 31. decembar	2,03
- prosjek za period	1,67
- maksimalan za period	2,08
- minimalan za period	1,22

25.1.1 Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza Banke na dan 31. decembra 2009. godine je sledeća:

Finansijska aktiva u bilansu stanja	1 - 7 dana	8 - 15 dana	16 - 30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	15.714								15.714
HoV za trgovinu i raspoložive za prodaju, izuzev akcija									0
HoV kupljenje po ugovoru o ponovnoj prodaji									0
Kredit i ostala potraživanja	2.150	232	1.263	3.099	4.483	8.308	20.430	7.953	47.918
HoV koje se drže do dospeljeća				800					800
Ostala finansijska aktiva uključujući ulaganje u akcije			837				6.590	1	7.428
Ukupno :	17.864	232	2.100	3.899	4.483	8.308	27.020	7.954	71.860

Finansijske obaveze u bilansu stanja	1 - 7 dana	8 - 15 dana	16 - 30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Depoziti	23.662	689	814	5.423	2.723	3.633	593	25	37.562
HoV prodane po ugovoru o repupovini									0
Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama						11.000			11.000
Obaveze prema Vladi							297	616	913
Ostale pozajmice - dospjele obaveze									0
Subordinisani dugovi									0
Ostale finansijske obaveze	68	49	72	17	49	841			1.096
Ukupno :	23.730	738	886	5.440	2.772	15.474	890	641	50.571

RAZLIKA :	1 - 7 dana	8 - 15 dana	16 - 30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Gap dospeljeća (1) - (2)	-5.866	-506	1.214	-1.541	1.711	-7.166	26.130	7.313	21.289
Kumulativni Gap	-5.866	-6.372	-5.158	-6.699	-4.988	-12.154	13.976	21.289	-5.972
% od ukupnog izvora sredstava	-11,6%	-12,6%	-10,2%	-13,2%	-9,9%	-24,0%	27,6%	42,1%	

25.2 KREDITNI RIZIK

Izloženost kreditnom riziku, koji se izražava kao nemogućnost naplate kredita i drugih potraživanja sa pripadajućom kamatom u ugovorenim rokovima, Banka kontinuirano prati kroz:

- bonitet i kreditnu sposobnost klijenata Banke i načine (instrumente) obezbijedenja (stalno ili prema potrebi),
- stepen naplativosti kredita i kamata (dnevno i mjesečno praćenje),
- sagledavanje izloženosti Banke kreditnom riziku, procijenom stepena rizičnosti ukupnog kreditnog portfolia, u skladu sa propisanim standardima, na osnovu čega se formiraju rezerve (mjesečno praćenje) i
- evidentiranje potencijalnih gubitaka za svakog klijenta pojedinačno.

Od kreditnog rizika Banka se obezbjeđuje, prije svega:

- sagledavanjem (procjenom) mogućnosti dužnika da u ugovorenim rokovima izmiruje svoje obaveze,
- procijenom i utvrđivanjem profitabilnosti posla i stope prinosa na plasirana sredstva,
- uzimanjem fiducije od dužnika (korisnika kredita), hipoteka, zaloga, novčanih depozita i drugih instrumenata obezbijedenja: garancija drugih banaka, mjenica, itd.

Odluke o odobravanju kredita donose Glavni izvršni direktor i izvršni direktori u skladu sa svojim nadležnostima do visine utvrđene Odlukom o visini i uslovima za odobravanje transakcija koje su u nadležnosti Glavnog izvršnog direktora i izvršnih direktora. Velike kredite iznad limita o kojim odlučuju Glavni izvršni direktor i izvršni direktori donosi Odbor direktora.

Imenovanjem organa banke prema Zakonu o bankama i Statutom i Odlukom Odbora direktora o visini transakcija, definisane su nadležnosti pojedinih organa za donošenje Odluka o odobravanju kredita.

U zavisnosti od izloženosti kreditnom riziku Banka vrši klasifikaciju bilansne i vanbilansne aktive i izdvaja potrebne rezerve za kreditne gubitke u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima upravljanje kreditnim rizikom u bankama ("Sl. list CG", br. 60/08 do 41/09) i Odlukom o privremenim mjerama za upravljanje kreditnim rizikom u bankama ("Sl. list CG", br. 64/09 do 87/09).

25.3 TRŽIŠNI RIZICI

Tržišni rizik predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitaka u poslovanju Banke nastalim usljed promjene kamatnih stopa, deviznih kurseva, cijena, indeksa i /ili tržišnih faktora koji utiču na vrijednost finansijskih instrumenata.

U tržišne rizike spadaju:

- Rizik kamatne stope,
- Devizni rizik,
- Cjenovni rizik i
- Rizik druge ugovorne strane, emitenta i plasmana.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka ("Sl. list CG", br. 60/08 do 41/09) Banka izračunava visinu potrebnog kapitala za tržišne rizike. Potrebni kapital za tržišne rizika na dan 31. decembra 2009. godine iznosio je EUR 172 hiljade.

25.3.1 RIZIK KAMATNE STOPE

Banka je izložena raznim rizicima koji kroz efekte promjena visine tržišnih kamatnih stopa, djeluju na njen finansijski položaj i tokove gotovine. Kamatni rizik Banke, u uslovima čestih promjena kamatnih stopa i neravnomjerne ponude i tražnje kapitala, zahtjeva posebnu pažnju Banke. Kamatni rizik predstavlja nepovoljnu promjenu cijene kredita u odnosu na nivo pasivnih kamatnih stopa, sa jedne strane, i mogućnost smanjenja optimalne razlike između prosječnih aktivnih i pasivnih kamatnih stopa, sa druge strane.

Banka je tokom perioda kretanja kamatnog rizika pratila na osnovu Odluke o minimalnim standardima za upravljanje rizikom kamatne stope koji ne proizilazi iz trgovačkih aktivnosti banke ("Sl. list CG", br. 60/08) i u skladu sa Odlukom Upravnog odbora od 30. novembra 2007. godine o limitu rizika kamatne stope.

Rizik kamatne stope se mjeri veličinom i trajanjem GAP-a a izračunava preko koeficijenta rizika kamatnih stopa.

Mjerenje kamatnog rizika GAP analizom vrši se sagledavanjem neusklađenosti kamatno osjetljivih pozicija aktive, pasive i vanbilansnih stavki, prema periodu ponovnog formiranja kamatne stope i dospjeća. GAP analiza se koristi za mjerenje uticaja promjene kamatnih stopa na neto kamatni prihod Banke. GAP analiza obuhvata mjerenje izloženosti kamatnom riziku za sve valute ukupno, kao i pojedinačno za svaku značajniju valutu u kojoj Banka obavlja poslove, u zavisnosti od tehničkih mogućnosti.

Limit rizika kamatne stope po kumulativnom GAP-u za sve vremenske periode utvrđuje se u rasponu od 0,8-2,0.

Koeficijent rizika kamatnih stopa na dan 31. decembra 2009. godine iznosi 1,24 (2008. godine 1,65) i u okviru je utvrđenog limita Banke.

Obračunati kapital za kamatni rizik na dan 31. decembra 2009. godine iznosio je EUR 21 hiljadu.

Na osnovu analiza GAP menadžment Banke utvrđuje strategiju povećanja ili smanjenja kamatnih stopa sa ciljem da se ostvari veći profit.

Efektivne aktivne kamatne stope na godišnjem nivou na odobrene kratkoročne kredite u 2009. godini su se kretale u rasponu od 4,6 do 43,95% za privredna društva i od 9,44 do 18,62% za fizička lica, a za dugoročne kredite od 12,73 do 18,21% za privredna društva i od 8,57 do 16,68% za fizička lica.

Na depozite po viđenju Banka plaća kamatu godišnje po efektivnoj kamatnoj stopi u rasponu od 0,10 do 1% za račune stanovništva. Tokom godine Banka nije plaćala kamate na depozite po viđenju privrede. Na oročene depozite Banka plaća kamatu po efektivnoj kamatnoj stopi od 4,5 do 7,5% za pravna lica i od 1,10 do 8,50% za fizička lica godišnje.

OSJETLJIVA AKTIVA	1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 god	UKUPNO
Kamatonosni depoziti u ostalim institucijama	615					615
Kamatonosne hartije od vrijednosti		800				800
Kredit i ostala potraživanja	2.410	3.322	5.172	8.812	28.202	47.918
Ostala osjetljiva aktiva						-
UKUPNO:	3.025	4.122	5.172	8.812	28.202	49.333
% od ukupne kamatonosne aktive	6,13%	8,36%	10,48%	17,86%	57,17%	100,00%

OSJETLJIVA PASIVA	1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 god	UKUPNO
Kamatonosni depoziti	15.749	5.350	3.079	3.245	384	28.807
Kamatonosne pozajmice				11.000	913	11.913
Subordinisani dug i obveznice						
Ostale osjetljive obaveze						
UKUPNO	15.749	5.350	3.079	14.245	1.297	39.720
% od ukupnih kamatonosnih obaveza	36,65%	13,47%	7,75%	35,86%	3,27%	100,00%

RAZLIKA (GAP)	1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 god	UKUPNO
IZNOS GAP - a -- Pozitivan/Negativan	(12.724)	(1.228)	2.093	(5.433)	26.905	9.613
Kumulacioni Gap - Pozitivan/Negativan	(12.274)	(13.952)	(11.859)	(17.292)	9.613	
Kumulativan Gap / Ukupna aktiva	(17.72%)	(19.43%)	(16.52%)	(24.08%)	13.39%	

25.3.2 RIZIK OD PROMJENA KURSEVA VALUTA

Devizni rizik je vjerovatnoća ostvarivanja gubitka po bilansnim i vanbilansnim pozicijama usljed promjene deviznih kurseva i neusklađenosti u nivou aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj valuti.

Banka je izložena deviznom riziku kada ima otvorenu neto deviznu poziciju koja predstavlja razliku između aktive i pasive u toj valuti.

Limiti izloženosti deviznom riziku, koji se odnose na neto otvorenu deviznu poziciju u odnosu na kapital na agregatnoj i individualnoj osnovi propisani su Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje tržišnim rizicima u banci Centralne banke Crne Gore ("Sl. list CG", br. 60/08).

Limiti otvorenih deviznih pozicija su:

- neto otvorena devizna pozicija banke na kraju dana, za pojedinačnu valutu koja se dnevno nalazi na referentnoj kursnoj listi Evropske Centralne banke, ne može iznositi više od 15% osnovnog kapitala banka;

- zbir neto otvorenih deviznih pozicija na kraju dana za sve valute koje se dnevno nalaze na referentnoj kursnoj listi Evropske Centralne banke, ne može iznositi više od 20% osnovnog kapitala banke;
- neto otvorene pozicije na kraju dana za valute za koju nijesu ispunjeni uslovi iz stava 1 ovog člana, ne mogu iznositi više od:
 - 5% osnovnog kapitala banke, pojedinačno po valuti;
 - 10% osnovnog kapitala, ukupno za sve valute banke.

Shodno navednim kriterijumima Banka je utvrdila limite deviznog rizika, i to za:

1. neto otvorenu deviznu poziciju, pojedinačno po valutama i agregatno za sve valute;
2. dugu deviznu poziciju, pojedinačno po valutama i agregatno za sve valute;
3. kratku deviznu poziciju, pojedinačno po valutama i agregatno za sve valute.

Limiti otvorenih pozicija po valutama i agregatno po otvorenim pozicijama za sve valute u odnosu na osnovni kapital su prikazani u tabeli:

Valuta	Duga pozicija	Kratka pozicija	Neto pozicija
USD	50%	37%	13%
GBP	4%	3%	1%
CHF	5%	3%	2%
DKK	2%	1%	1%
SEK	2%	1%	1%
CAD	3%	2%	1%
AUD	2%	1%	1%
Ukupno	68%	48%	20%
Ostale	12%	2%	10%
Agregatno	80%	50%	30%

Obračunati kapital za devizni rizik na dan 31. decembra 2009. godine iznosio je EUR 170 hiljada.

Devizni rizik za Banku u 2009. godini može da nastane zbog valutne strukture izvora i sredstava, a uglavnom proizilazi iz odnosa dominantnih valuta: EUR, USD, GBP, CHF i ostalih valuta. Mogućnost nastanka rizika po ovom osnovu može se sagledati iz sledećeg pregleda:

DUGE POZICIJE	DINAR	USD	GBP	CHF	OSTALO	UKUPNO
Devizna sredstva	8	3.385	82	122	181	3.778
Ugovori o kupovini stranih valuta i ostalih vanbilansnih računa za deviznu razmjenu						
UKUPNO	8	3.385	82	122	181	3.778

KRATKE POZICIJE	DINAR	USD	GBP	CHF	OSTALO	UKUPNO
Obaveze u devizama		1.926	38	42	71	2.077
Ugovori o prodaji stranih valuta i ostalih vanbilansnih računa za deviznu razmjenu						
UKUPNO		1.926	38	42	71	2.077

NETO POZICIJA	DINAR	USD	GBP	CHF	OSTALO
NETO DUGE (KRATKE) POZICIJE	8	1.459	44	80	110
% od osnovnog kapitala	0%	7%	0%	0%	1%

AGREGATNO STANJE U SVIM STRANIM VALUTAMA	1.701
% od kapitala prve klase	8%

25.4 OPERATIVNI RIZICI

Operativni rizik predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitaka u poslovanju Banke, usljed neadekvatnih internih sistema, procesa i kontrola, uključujući i neadekvatnu informacionu tehnologiju, zbog angažovanja lica izvan banke za obavljanje određenih poslova za banku, slabosti i propusta u izvršavanju poslova, protivpravnih radnji i spoljnih događaja koji mogu Banku izložiti gubitku, uključujući i pravni rizik.

Banka kroz efikasno postavljen sistem upravljanja operativnim rizikom definiše limit maksimalno prihvatljivog iznosa gubitka koji nastaje kao posljedica operativnog rizika.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka ("Sl. list CG", br. 60/08 do 41/09) Banka izračunava visinu potrebnog kapitala za operativni rizik.

Na dan 31. decembra 2009. godine, iznos potrebnog kapitala za operativni rizik iznosio je EUR 1.108 hiljada.

25.5 IZLOŽENOST BANKE RIZICIMA OD POTENCIJALNIH OBAVEZA

24.5.1 Banka vodi potencijalne obaveze po vrstama i po korisnicima.

24.5.2 Kod odobravanja vanbilansnih plasmana Banka provjerava bonitet podnosioca zahtjeva na isti način kao i prilikom odobravanja kredita.

Da bi se obezbijedili vanbilansni plasmani, Banka kao sredstvo obezbjeđenja prihvata novčane depozite kao zalogu, ugovore o fiducijarnom prenosu prava svojine, ovlaštenja za naplatu duga sa računa klijenta – žiranta kod njegovog nosioca platnog prometa, mjenice, robu, hipoteku na nekretninama i pokretnim stvarima, garancije drugih banaka i Vlade Crne Gore i druge zakonom predviđene instrumente.

24.5.3 Banka je iskazala potencijalne obaveze u iznosu od EUR 6.493 hiljada, sledeće strukture:

<u>U hiljadama EUR</u>	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Plative garancije	5.812	2.219
Činidbene garancije	93	225
Ostale vrste garancija	49	759
Odobreni a neiskorišćeni limiti po VISA revolving karticama	539	580
Akreditivi	-	229
<u>Ukupno</u>	<u>6.493</u>	<u>4.012</u>

**KOMERCIJALNA BANKA AD,
BUDVA
Analize
finansijskih izvještaja za 2009. godinu**

1 BILANS STANJA

1.1 Struktura bilansa stanja je sledeća:

U hiljadama EUR	2009.	% učešća u bilansnoj sumi	2008.	% povećanja 2008/2009
A K T I V A				
Novčana sredstva i računi kod depozitnih institucija	15.714	21,89%	13.775	14,08%
Kreditni i poslovi lizinga	47.918	66,74%	60.954	-21,39%
Manje: Rezerve za kreditne gubitke	-2.409	-3,36%	-3.126	-22,94%
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeca	800	1,11%	-	100%
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	2.402	3,35%	2.471	-2,79%
Stechena aktiva	6.590	9,18%	2.295	187,15%
Ulaganja u kapital drugih pravnih lica	1	0,00%	1	0,00%
Ostala aktiva	857	1,19%	807	6,20%
Minus: Rezerve za potencijalne gubitke na ostalu aktivu	-74	-0,10%	-213	-65,26%
Ukupno bilansna aktiva	71.799	100,00%	76.964	-6,71%
P A S I V A				
Depoziti	37.562	52,31%	36.272	3,56%
Obaveze po uzetim kreditima	11.000	15,32%	17.000	-35,29%
Obaveze prema Vladi	913	1,27%	292	212,67%
Ostala pasiva	1.096	1,53%	3.107	-64,72%
Rezerve za potencijalne kreditne gubitke po vanbilansnim izloženostima i gubitke po osnovu operativnog rizika	71	0,10%	237	-70,04%
Kapital	21.157	29,47%	20.056	5,49%
Ukupno bilansna pasiva	71.799	100,00%	76.964	-6,71%

1.2 Potraživanja po osnovu kredita na dan 31.12.2009. godine iznose EUR 47.918 hiljada i u odnosu na 31.12.2008. godine su smanjena za 21,39%. Smanjenje kreditnih plasmana rezultat je stvarne naplate kredita, otpisa kredita i prenosom na vanbilans, kao i prenosom na stečenu aktivu. U odnosu na 2008. godinu stečena aktiva je porasla za EUR 4.295 hiljada, odnosno za 187,15%.

2 BILANS USPJEHA

- 2.1 Banka je po godišnjem računu za 2009. godinu iskazala prihode u iznosu od EUR 10.616 hiljada i rashode od EUR 9.274 hiljada. Razlika prihoda i rashoda iznosi EUR 1.342 hiljade predstavlja dobitak u poslovanju Banke. Porez na dobit iznosi 183 hiljade, a neto dobitak EUR 1.159 hiljada.
- 2.2 U ukupnim prihodima, najveći iznos predstavljaju prihodi po osnovu kamata i naknada koji čine 72,24%. Ostali prihodi u kojima najveće učešće imaju prihodi po osnovu naplaćenih otpisanih potraživanja i uknjižavanja stečene aktive čine ostatak od 27,76% prihoda. U odnosu na 2008. godinu došlo je do značajnog porasta ostalih prihoda u iznosu od EUR 2.165 hiljada, odnosno 276,85%.
- 2.3 U ukupnim rashodima, najveće učešće od 49,08% čine opšti troškovi, troškovi za kreditne gubitke 25,04%, rashodi po osnovu kamata i naknada čine 25,84% i ostali razni rashodi 0,04%.
- 2.4 Pokazatelji profitabilnosti mogu se sagledati iz sledećih pokazatelja odnosa:

	2009 (%)	2008 (%)
Dobiti i aktive	1,61	2,09
Prihoda od kamate i naknada i aktive	10,68	10,85
Rashodi od kamata i naknada i pasiva	3,34	2,02

3 SOPSTVENA SREDSTVA BANKE

3.1 Sopstvena sredstva Banke na dan 31.12.2009. godine čine:

U hiljadama EUR	2009.
OSNOVNI ELEMENTI SOPSTVENIH SREDSTAVA	
Aksijski kapital	17.370
Rezerve	728
Neraspoređena dobit iz prethodnih godina	1.534
Dobit tekuće godine	1.159
UKUPNO OSNOVNI ELEMENTI SOPSTVENIH SREDSTAVA	20.791
ODBITNE STAVKE OD OSNOVNOG KAPITALA BANKE	
Nematerijalna imovina	(96)
UKUPNO ODBITNE STAVKE OD OSNOVNOG KAPITALA BANKE	(96)
OSNOVNI KAPITAL	20.695
DOPUNSKI ELEMENTI SOPSTVENIH SREDSTAVA	
Iznos opštih rezervi	366
UKUPNO DOPUNSKI ELEMENTI SOPSTVENIH SREDSTAVA	366
UKUPNO SOPSTVENA SREDSTVA	21.061

3.2 Prema Zakonu o bankama ("Sl list RCG" br. 17/08) iznos osnivačkog kapitala ne može biti manji od EUR 5 miliona. Kako je propisano Odlukom o adekvatnosti kapitala ("Sl. List RCG" br.60/08) Banka je dužna da utvrđuje adekvatnost kapitala na bazi sopstvenih sredstava, kao apsolutnog i koeficijenta solventnosti, kao relativnog pokazatelja. Sopstvena sredstva Banke predstavljaju zbir uplaćenog akcionarskog kapitala i drugih osnovnih i dopunskih elementa sopstvenih sredstava, umanjen za odbitne stavke.

Iznos sopstvenih sredstava mora uvijek biti na nivou koji je jednak ili veći od:

- Iznosa minimalnog novčanog dijela osnivačkog kapitala;
- ukupnog iznosa potrebnog kapitala za sve rizike.

Ukupan iznos potrebnog kapitala Banke predstavlja zbir:

- potrebnog kapitala za kreditni rizik, tržišne rizike i operativni rizik, izračunatog primjenom adekvatnih metodologija,
- potrebnog kapitala za rizik zemlje, izračunatog u skladu sa propisom Centralne banke kojim se propisuje metodologija za izračunavanje potrebnog kapitala za rizik zemlje;
- potrebnog kapitala za ostale rizike, izračunatog primjenom izabраниh metodologija.

3.3 Prema izvodu iz registra Centralne Depozitarne Agencije na dan 31.12.2009. godine akcionarski kapital iznosi EUR 17.370 hiljada. Akcionar Komercijalna banka AD, Beograd posjeduje 100% akcijskog kapitala Banke.

Aksijski kapital se sastoji od novčanog i nenovčanog dijela i podijeljen je na akcije nominalne vrijednosti 10.000,00 EUR po akciji.

- 3.4 Dematerijalizovane hartije od vrijednosti prema Zakonu o hartijama od vrijednosti postoje u obliku elektronskog zapisa u kompjuterskom sistemu Centralne Depozitarne Agencije. Izvod iz registra Centralne Depozitarne Agencije je jedini i isključivi dokaz o vlasništvu nad hartijama od vrijednosti.

4. KOEFICIJENT SOLVENTNOSTI BANKE

Na osnovu odredbi Odluke o adekvatnosti kapitala banaka ("Sl. list CG", br. 60/08 do 41/09) Banka je izvršila izračunavanje potrebnog kapitala za rizike kojima je izložena tokom poslovanja, kao i koeficijenta solventnosti. Koeficijent solventnosti ne smije biti manji od 10%.

Koeficijent solventnosti predstavlja procentualni odnos sopstvenih sredstava Banke prema zbiru:

1. ukupnog iznosa rizikom ponderisane aktive za kreditni rizik;
2. iznosa rizikom ponderisane aktive za tržišne rizike;
3. iznosa rizikom ponderisane aktive za operativni rizik;
4. iznosa rizikom ponderisane aktive za druge rizike.

Na dan 31. decembra 2009. godine koeficijent solventnosti je iznosio:

U hiljadama EUR	2009.
Osnovni kapital	20.695
Dopunski kapital	366
SOPSTVENA SREDSTVA BANKE	21.061
Ponderisana bilansna aktiva	48.808
Ponderisane vanbilansne stavke	2.904
UKUPNO PONDERISANA BILANSNA AKTIVA	51.712
POTREBAN KAPITAL ZA TRŽIŠNE RIZIKE	172
POTREBAN KAPITAL ZA OPERATIVNI RIZIK	1.108
POTREBAN KAPITAL ZA RIZIK ZEMLJE	5
POTREBAN KAPITAL ZA DRUGE RIZIKE	21
KOEFICIJENT SOLVENTNOSTI BANKE	32,52%

5 KVALITET AKTIVE

5.1 Struktura aktive prema Odluci Centralne banke Crne Gore (vidi Napomenu 2.1 Osnove za prezentiranje finansijskih izvještaja u Napomenama uz finansijske izvještaje) je sledeća:

STAVKE AKTIVE BILANSA	Kolateral *	KLASIFIKACIJA				UKUPNO
		A	B	C	D	
Krediti	585	17.819	21.815	6.022	194	46.435
Dospjela potraživanja		85	748	590	60	1.483
Kamata		52	318	115	14	499
Ostale stavke aktive na koje se izdvajaju rezerve		4.137	93			4.230
Aktiva na koju se izdvajaju rezerve za pot. gubitke	585	22.093	22.974	6.727	268	52.647
Aktiva na koju se ne izdvajaju rezerve za potencijalne gubitke		21.635				21.635
STAVKE AKTIVE BILANSA UKUPNO:	585	43.728	22.974	6.727	268	74.282
Formirane rezerve			694	1.582	207	2.483
Pokrivenost	0,00%	0,00%	3,02%	23,52%	77,24%	4,72%

STAVKE AKTIVE VANBILANSA	Kolateral *	KLASIFIKACIJA				UKUPNO
		A	B	C	D	
Garancije	75	3.626	2.253			5.954
Ostale vanbilansne obaveze		499	40			539
Vanbilans na koji je se izdvajaju rezerve	75	4.125	2.293			6.493
Vanbilans na koji je se ne izdvajaju rezerve		153.662				153.662
STAVKE VABILANSA UKUPNO	75	157.787	2.293			160.155
Formirane rezerve		3	68			71
Pokrivenost	0,00%	0,07%	2,97%			1,09%

Minimalni iznos rezervi za kreditne gubitke obračunava se korišćenjem knjigovodstvene vrijednosti potraživanja koja se množi procentom rezerve određene klasifikacione kategorije, s tim što banka može prethodno oduzeti vrijednost sredstava obezbjeđenja. Sredstva obezbjeđenja su: iznos kolateralu u vidu novčanog depozita i iznos potraživanja koji je pokriven neopozivom garancijom:

- zemalja ili centralnih banaka zemalja OECD-a;
- banaka sa rejtingom boljim od A+, utvrđenim od eksterne agencije Standard&Poors, odnosno ekvivalentin rejtingom drugih priznatih rejting agencija;
- pravnih lica čije poslovanje kontroliše Centralna banka Crne Gore;
- koju je izdala Vlada Crne Gore.

Prilikom obračuna minimalnog iznosa rezervi za kreditne gubitke Banka je kao osnovicu koristila knjigovodstvenu vrijednost potraživanja umanjenu za vrijednost sredstava obezbjeđenja – depozite založene kod Banke.

5.2 Najveća ulaganja Banke na dan 31. decembra 2009. godine su:

U hiljadama EUR	Kreditni i dospjela i ostala potraživanja	Kamate i naknade	Potenci- jalne obaveze	Ukupna izloženost riziku	Oznaka klas.
DUŽNIK					
TRADEUNIQUE CG	4.289	45	-	4.334	B
MB BANKADA	3.287	-	-	3.287	C1
YU BRIV	3.141	-	-	3.141	A
OPŠTINA BUDVA	-	-	3.000	3.000	A
DI BAR	2.056	18	550	2.624	B
ROAMING					
MONTENEGRO	1.987	20	-	2.007	B
RIBARSTVO	1.257	22	20	1.299	B
KOLMA KOMERC	794	20	-	814	B
SIMGOR	791	23	-	814	B
INPEK AD	782	7	-	789	B
BONITA TRADE	765	-	-	765	C1
ZIGMA	747	5	-	752	A
MONTRI ECO	710	6	-	716	B
ARSO MILIĆ	656	7	173	836	B
BORIČIĆ COMPANY	655	-	-	655	B
SAMBBA TOURS	612	30	-	642	C1
GLAVNI RAČUN					
TREZORA OPŠTINE					
BIJELO POLJE	618	8	-	626	A
ATLANT AGENT	60	1	400	461	A
JP ČISTOČA HN	350	3	-	353	B
TODOR MONT	342	3	-	345	A
VIA PARADISO	338	3	204	545	B
AG INFOPLAN	310	-	-	310	A
7 JANUAR	306	3	120	429	A
KSJP BUDVA	300	7	-	307	B
UKUPNO	25.153	231	4.467	29.851	

5.3 Po pitanju izloženosti kreditnom riziku na dan 31. decembra 2009. godine Banka ima:

- pet velikih izloženosti prema pojedinačnom korisniku ili grupi povezanih lica koja prelazi 10% sopstvenih sredstava: Tradeunique CG d.o.o. Budva, MB Bankada d.o.o. Budva, YU Briv d.o.o. Kotor, Opština Budva, Di Bar d.o.o. Budva i Roaming Montenegro d.o.o. Nikšić
- ukupna izloženost prema pojedinačnom korisniku ili grupi povezanih lica ne prelazi limit od 25% sopstvenih sredstava Banke;
- zbir svih velikih kredita iznosi EUR 18.035 hiljada i ne prelazi limit od 800% sopstvenih sredstava (EUR 167.624 hiljada);
- izloženost prema licima povezanim sa Bankom iznosi EUR 516 hiljada, od čega izloženost prema zaposlenima iznosi EUR 331 hiljadu.

6 POKAZATELJI POSLOVANJA

- 6.1 Banka je dužna da svoje poslovanje obavlja u skladu sa Zakonom o bankama i podzakonskim propisima donijetim na osnovu Zakona (vidi Napomenu 2.1 Osnove za prezentiranje finansijskih izvještaja u Napomenama uz finansijske izvještaje).
- 6.2 Ukupno rizikom ponderisana izloženost predstavlja zbir stavki aktive bilansa i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki aktive izloženih riziku (rizična aktiva banke), pomnoženih sa odgovarajućim ponderom rizika i iznosi:

U hiljadama EUR	2009.	2008.
Ukupna bilansna ponderisana aktiva	48.808	44.501
Ukupna vanbilansna ponderisana aktiva	2.904	3.206
Ukupna rizikom ponderisana izloženost	51.712	47.707

Ukupna rizikom ponderisana izloženost izračunata je primjenom sledećih pondera rizika:

Naziv potraživanja	Iznos izloženosti	Rizikom ponderisani iznos izloženosti
Ponder 0%		
Izloženost prema centralnoj vladi u Crnoj Gori i CBCG	2.462	-
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	9.338	-
Izloženosti koje su predmet materijalne i nematerijalne kreditne zaštite, a za koju su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 0%	585	-
Ponder 20%		
Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, javnim državnim tijelima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade, za koje banka koristi priznati rejting izvozne kreditne agencije sa stepenom kreditnog kvaliteta 2	2.164	433
Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, ostalim javnim državnim tijelima, multilateralnim razvojnim bankama, za koje banke ne koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospjeća do tri mjeseca (ili ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema centralnoj vladi u kojoj je sjedište te institucije, ukoliko je veći)	6	1
Ponder 35%		
Izloženosti obezbijedene hipotekom ili fiducijom na stambenoj nepokretnosti u Crnoj Gori ukoliko rizik vezan za dužnika materijalno ne zavisi od nekretnine, već od sposobnosti dužnika da otplaćuje dug iz drugih izvora otplate.	51	18
Izloženosti obezbijedene hipotekom ili fiducijom na stambenoj nepokretnosti u Crnoj Gori ukoliko vrijednost nepokretnosti značajno prelazi visinu izloženosti, a najmanje 50%	3.306	1.157
Ponder 50%		
Izloženost prema institucijama, jedinicama regulatorne ili lokalne samouprave, ostalim javnim državnim tijelima, multilateralnim razvojnim bankama, za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim	41	21

ili preostalim rokom dospijeca duzim od tri mjeseca, sa stepenom kreditnog kvliteta 2 ili 3		
Izlozenost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, ostalim javnim drzavnim tijelima, multilateralnim razvojnim bankama, za koje banka ne koristi rejting utvrden od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeca duzim od tri mjeseca (ili ponder rizika koji se dodjeljuje izlozenostima prema centralnoj vladi u kojoj je sjediste te institucije, ukoliko je veci)	1.471	736
Izlozenosti obezbijedene hipotekom ili fiducijom na poslovnoj nepokretnosti u Crnoj Gori do 50% trziske vrijednosti nepokretnosti	4.344	2.172
Ponder 75%		
Izlozenost prema fizickim licima i preduzetnicima ukoliko izlozenost pripada portfelju malih kredita koji je dobro diverzifikovan	2.704	2.028
Izlozenost prema fizickim licima i preduzetnicima ukoliko ukupna bruto izlozenost banke i lica povezanih sa bankom prema jednom licu odnosno grupi povezanih lica, izuzimajuci izlozenosti i potencijalne obaveze obezbijedene stambenim nepokretnostima, ne prelaz 50.000 EUR	4.868	3.651
Ponder 100%		
Ostale izlozenosti obezbijedene hipotekom ili fiducijom (koje ne ispunjavaju uslove za razvrstavanje u neku od kategorija)	21.771	21.771
Izlozenosti ili djelovi dospjele a nenaplacene izlozenosti (duze od 90 dana) koji nijesu obezbijedeni kolateralom, ukoliko izdvojene rezerve za potencijalne kreditne gubitke prelaze 20% neobezbijedenog dijela ukupne izlozenosti	1.148	1.148
Materijalna imovina (zemljište, zgrade, oprema, avansi za materijalnu imovinu i materijalnu imovinu u pripremi)	2.402	2.402
Izlozenosti za koje drugim odredbama ove odluke nije propisan način primjene pondera rizika	11.065	11.065
Ponder 150%		
Izlozenosti ili djelovi dospjele a nenaplacene izlozenosti (duze od 90 dana) koji nijesu obezbijedeni kolateralom, ukoliko izdvojene rezerve za potencijalne kreditne gubitke ne prelaze 20% neobezbijedenog dijela ukupne izlozenosti	1.471	2.207
UKUPNO PONDERISANA BILANSNA AKTIVA	69.197	48.808
Ponder 0%		
Neiskorišćeni kreditni aranžmani (ugovori o kreditu, kupovini hartija od vrijednosti, izdavanju garancija ili akcept) koji se mogu bezuslovno opozvati u svakom trenutku bez prethodnog obavještanja, ili daju mogućnost automatskog otkaza zbog pogoršanja kreditne sposobnosti korisnika kredita	75	-
Besuslovno opozive kreditne linije odobrene stanovništvu (kreditne kartice, prekoračenja na računu) za koje ugovoreni uslovi dozvoljavaju banci da ih u potpunosti opozove (bezuslovno opozive kreditne linije)	539	-
Izlozenosti koje su predmet materijalne i nematerijalne kreditne zaštite, a za koje su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 0%	153.662	-
Ponder 50%		
Jemstva i garancije (uključujući činidbene garancije, garancije za dobro izvršenje posla, carinske garancije i garancije za izmirenje poreza) i garancije koje nemaju svojstvo kreditnih supstituta	5.808	2.904
UKUPAN IZNOS PONDERISANIH VANBILANSNIH STAVKI	160.084	2.904

7 KADROVSKA, TEHNIČKA I ORGANIZACIONA OSPOSOBLJENOST

7.1 Banka na dan 31. decembra 2009. godine ima ukupno 110 zaposlenih radnika (na dan 31. decembra 2008. godine – 113 zaposlenih radnika).

Struktura stručnog kadra i pomoćnog osoblja je sledeća:

	2009.	2008.
■ MR	4	4
■ VSS	47	45
■ VŠS	16	16
■ SSS	43	48
Ukupno	110	113

7.2 Članovi Odbora direktora Banke su:

1. Slavica Đorđević, Predsjednik Odbora direktora;
2. Bojan Kordić;
3. Gordana Zorić;
4. Zlatan Živković;
5. Dragana Stojkov;
6. Dragan Marović i
7. prof. dr Božo Mihailović.

7.3 Članovi Odbora za reviziju:

1. Olivera Trailović, Predsjednik Odbora za reviziju;
2. Igor Krsmanović,
3. Una Vukoja.

7.4 Glavni izvršni direktor je Milijana Gregović.

7.5 Izvršni direktori su:

Vladimir Bulatović –Izvršni direktor za poslovanje sa stanovništvom i za operativne funkcije i
Ljiljana Mićunović - Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i poslove finansija i računovodstva.

7.6 Šef službe interne revizije je Ljiljana Brajić.

7.7 Šef službe za praćenje usklađenosti poslovanja sa zakonom – Luka Vukić.

7.8 Banka posluje u prostoru koji je vlasništvo Banke površine 1.127 m².

Veličina i kvalitet poslovnog prostora u potpunosti zadovoljava potrebe Banke za normalno poslovanje.

8 INTERNA REVIZIJA BANKE

Interna revizija u Banci formirana je u skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore, kao poseban organizacioni dio, sa dva zaposlena radnika. Kapacitet interne revizije stalno će se dograđivati i unapređivati u skladu sa rastom poslovnih aktivnosti Banke, kao i u slučaju povećanja rizičnosti poslovanja ili eventualno donijetih mjera od strane kontrole Centralne banke Crne Gore.

U skladu sa Zakonom o bankama i podzakonskom regulativom, Odbor direktora je usvojio Pravila rada interne revizije, a u skladu sa njima usvojen je Plan interne revizije za 2009. godinu, koji je bio koncentrisan na rizike i usklađen sa potrebama poslovanja.

Plan je imao za prioritetni cilj identifikovanje i utvrđivanje prioritetnog redosleda rizika koji se odnose na postupak obavljanja revizije. Primjenom metodologije za pripremu plana interne revizije, izvršena je adekvatna procjena rizika i obuhvaćeni su svi ključni procesi u Banci. Pravovremena i sveobuhvatna revizija glavnih rizičnih oblasti, omogućava menadžmentu Banke da vrši implementaciju strategije razvoja kapitala Banke, razvoj politike i postupaka za identifikovanje, mjerenje, praćenje i kontrolu rizika.

Pored osnovnog principa zasnovanog na rizicima, godišnjim operativnim planom interne revizije usvojen je princip utemeljen na procesima. To podrazumijeva veće fokusiranje na uzroke, a ne na posljedice, kao i koncentrisanje na uzroke kontrolnih slabosti koji utiču na ostvarivanje ciljeva.

U toku 2009. godine izvršeno je ukupno dvadeset revizija procesa poslovanja Banke i godišnji operativni plan je u potpunosti ostvaren.

Svaka pojedinačna revizija obuhvatila je sledeće aktivnosti:

- stručnu pripremu revizije (proučavanje zakonskih i drugih eksternih i internih akata koji se odnose na područje revizije);
- izradu programa revizije;
- pripremu za konkretan organizacioni dio ili izbor uzorka;
- rad na terenu (pregled dokumentacije, izrada radnih papira, intervju sa zaposlenima i njihovim rukovodiocima);
- izradu izvještaja o izvršenoj reviziji sa nalazima i preporukama;
- dostavljanje izvještaja rukovodnicu organizacionog dijela gdje je vršena revizija,
- praćenje realizacije preporuka.

Na osnovu izvještaja za pojedinačne revizije procesa, interna revizija je kvartalno sačinjavala izvještaj o izvršenim revizijama planiranim za taj kvartal i izvještavala Odbor direktora i Odbor za reviziju Banke.

Na osnovu primijenjenih revizorskih procedura interna revizija je pored praćenja uspešnosti funkcionisanja sistema interne kontrole u Banci procenjivala prikladnost i uspešnost uspostavljene strukture interne kontrole i davala preporuke za jačanje i unapređenje postojećeg sistema. Preventivno je pratila rad organizacionih delova i uposlenih u Banci, sa ciljem uspostavljanja pune koordinacije i uspostavljanja pravila organizacije posla i procedura rada.

Takođe je nastojala utvrditi stepen pouzdanosti računovodstvenih podataka i finansijskih izvještaja pribavljenih od strane informacionog sistema sa identifikacijom slabih i dobrih strana sistema.

Kroz sagledavanja usaglašenosti procedura i politika koje se odnose na najvažnije segmente poslovanja Banke, sa pozitivnim zakonskim propisima za banke, omogućava se kvalitetno upravljanje kapitalom Banke i rizicima, kao jednim od najznačajnijih segmenata za održavanje stabilnosti Banke.